د . عائض القرني

٣٠ نیشانەی مونافیقان

وەرگێڕانی

نەوا محمد سعید

2008

بسم الله الرحمن الرحيم

(٣٠)

نيشانەی موونافيقان

(٣٠)

نیشانەی مونافیقان

نوسینی

د. عائض عبدالله القرني

وەرگێڕانی

نەوا محمد سعيد

بۆ بڵاوكردنەوەو بانگەواز

نـــــــاوی نامیلکـــــــــە: ٣٠ نیشانەی مونافیقان
نوســـــــــــــــــەر: د. عائض القرني
وەرگێرانـــــــــــــــی: نەوا محەمەد سەعید
بڵاوکردنـــــــــــەوەی: نوسینگەی تەفسیر بۆ بڵاوکردنەوەو راگەیاندن/ هەولێر
نەخـــشەسازی نـــاوەڕۆک: جمعە صدیق کاکە
نەخـــشەسازی بـــەرگ: أمین مخلص
نـــۆرە و ســـاڵی چـــاپ: یەکەم ١٤٢٩ك – ٢٠٠٨ز
تـــــــــــــــــیراژ: ٢٠٠٠ دانە

لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتیەکان ژمارەی سپاردنی (١٧١٤)ی ساڵی ٢٠٠٨ پێدراوە

تفسير
بۆ بلاوکردنەوە و راگەیاندن
هەولێر- شەقامی دادگا - ژێر لوتێلی شیرین پالاس
ت: ٢٢٢١٦٩٥ - ٢٢٢٠٩٠٨- ٢٥١٨١٣٨
مۆبایل ٢٢ ٥١ ٤٦٠ ٠٧٥٠ - ٩١ ٧٢ ١٣٨ ٠٧٧٠
tafseeroffice@yahoo.com
tafseeroffice@maktoob.com
altafseer@hotmail.com

بسم الله الرحمن الرحيم

پێشەكی

سوپاس وستايش بۆخوای پــەروەردگار، هــەزاران درودو سلاو برژێ بەسەر پێغەمبەرو هاوەلانیو شوێنكەوتوانی تا رۆژی دوايی.

لەڕاستيدا دەردو نەخۆشی مونافيقی، لە هەموو دەردو نەخۆشــييەكی تــر لەســەر دڵ و دەرون كاريگــەرترە، كــە چارەنوسی رۆژی دوايی مــرۆڤ ديــاری دەكــات، ئــەمرۆش لەبەر پابەند نەبوونی خەڵك بەبەندەكانی ئيمان و نــەبونی تەقوا، سيفەتێكی زۆربلاو تەشــەنەكراوە لــە كۆمــەڵگادا، كە لەم ناميلكەيەدا (سی) نيشـــانەی مونافيقــان لــەژێر تيشكی قورئان و سوننەتی پێغەمبــەر ﷺدا باســكراوە،

که دەبێ مسوڵمانان بەیارمەتی خوا خۆیان لێ دوورە پەرێزبگرنو نەهێڵن ئەم نیشانانە لەخۆیان بێتە دیو تەشەنە بکات.

هەروەها دەبێ ئەم نیشانانە لە خۆشم بەرجەستە نەبێ لە خوای باڵادەست داواکارم ئەم کاری وەرگێڕانەم بۆ بکاتە مایەی سودمەندیی بۆڕۆژی دوایی و سەربەرزی هەردوو ژین.

وەرگێڕ

١٩٩٣/١٠/٦

بەشەکانی دوو ڕوویی(النفاق)

نیفاق لای ئەهلی سوننەت و جەماعەت دەکرێت بەدوو بەشەوە:

بەشی یەکەم: نیفاقی بیرو باوەڕ، ئەم جۆرە نیفاقە مرۆڤ لەکۆمەڵی مسڵمانان دێنێتە دەرەوە و خاوەنەکەی لەژێرەوەی ئاگری دۆزەخ دا دەبێت، وەك خوای گەورە دەفەرموێ:﴿ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرْكِ الأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ﴾[النساء:١٤٥]، واتە: (بەڕاستی دووڕووەکان لەچینی هەرە خواردوەی ئاودۆزەخدان). مونافیق ئەو کەسەیە، کە بەشاراوەیی پەیامی پێغەمبەر(ﷺ)کە دینی خوایە بەدرۆ دەخاتەوە، یان کتێبەکانی خوا و فریشتەکان، یان هەربنچینەیەك لە بنچینەکانی ئەهلی سوننەو جەماعە بەدرۆ دەخاتەوە، خوا دەفەرموێ: ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللّهِ وَبِالْيَوْمِ الآخِرِ وَمَا هُم بِمُؤْمِنِينَ(٨)يُخَادِعُونَ اللّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلاَّ أَنفُسَهُم وَمَا يَشْعُرُونَ(٩)فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ فَزَادَهُمُ اللّهُ مَرَضاً وَلَهُم عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا

كَانُوا يَكْذِبُونَ﴾[البقرة: ٨ـ ١٠]، واتە: (لەناو خەڵكیدا كەسانێك هەن كە دەڵێن: ئیمان و باوەڕمان بە خوا و ڕۆژی قیامەت هەیە، (لەڕاستیدا ئەوانە درۆدەكەن) هەرگیز ئیمان و باوەڕیان نیە، ئەوانە (بەخەیاڵی خۆیان وا دەزانن)خواو ئەو كەسانە دەخەڵەتێنن، كە باوەڕداری ڕاستەقینەن!! بەڵام هەست ناكەنو فام ناكەنەوە بیر ناكەنەوە ئەوانە لە دڵو دەروونیاندا دەردو نەخۆشی (حەسوودیو كینەو ڕق و لە مسوڵمانان) هەیە، خوایش (بەسەرخستنی حەق و ئیمانداران) ئەوەندەی تر دەردیان كاریگەر دەكاتو سزایەكی سەختیش (لە دونیاوقیامەتدا) چاوەڕێیانە بەهۆی درۆكردنو (دژایەتی یان بۆ ئیسلام).

بەشی دووەم: نیفاقی كردەوە: وەك: پێغەمبەر ﷺ لە صەحیحەیندا دەفەرموێ: ((آية المنافق ثلاث: إذا حدث كذب، وإذا وعد أخلف، وإذا أؤتمن خان)). واتە: (سیفەتی مونافیق سێیە: گەر قسە بكا، درۆ بكات، گەر بەڵێنیدا، بەڵێنەكەی نەباتە سەر، ئەر

شتێکی لادانرا یان پێ سپێردرا خیانەتی تێدا بکات).
جا ئێستا (سی) سیفەت لەسیفەتەکانی مونافیقان دەخەینە ڕوو:

نیشانەی یەکەم: درۆکردن:

ئیبن تەیمیە دەڵێ: درۆکردن ڕوکنێکە لە ڕوکنەکانی کوفر. هەروا دەڵێ: خوای گەورە کە لە قورئان باسی نیفاق دەکات، یەکسەر لەگەڵ ئەو وشەیە باسی درۆ دەکات، بەهەمان شێوە گەر باسی درۆبکات لەگەڵ ئەم وشەیە باسی نیفاق دەکات، وەك دەفەرموێ: ﴿وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ﴾، واتە:(خوا شاهیدە کە ئەو ناپاك و دووڕوانە باوەڕیان بە تۆ نیە)، جا گەر درۆ بەشێوەی سوعبەت یاڕاستی بکرێت، یا بۆ فێڵ یا بۆ ئەنجامدانی کارێك، ئەوا لقێکی (نفاق) دوو ڕوویی یە.

نیشانەی دووەم: ناپاکی کردن لە پەیمان دا:

بەڵگەش لەسەر ئەمە فەرموودەی پێغەمبەرە، کە دەفەرموێ: ((...وإذا عاهد غدر)) رواه البخاري. جا هەر کەسێك پەیمان بداتە مسوڵمانێك، یا کافرێك یاکارێکی پێ بسپێردرێ، پاشان خیانەتی تێدا بکات، ئەوا شایەتی نیفاق لەسەر خۆی دەدات.

هەروەها کەسێك پەیمان بەژنەکەی، یان کوڕەکەی، یان هاوڕێیەکەی بدات پاشان بەبێ هەبوونی عوزری شەرعی بەجێ ی نەگەیێنێ و خیانەتی تێدا بکات، ئەوا کردەوەیەکەی دەبێتە ڕوکنێك لە ڕوکنەکانی نیفاق.

نیشانەی سێیەم: بەجێ نەگەیاندنی بەڵێن(وەعد):

هەرکەسێك بەڵێن بەبرای مسڵمانی بدا و پاشان لەکاتی خۆیدا بەجێ نەگەیێنێ. یان کەسێك بەڵێنی پێ

دای لەکاتی دیاری کراو وەك لەکاتژمێر ئەوەندە، یان ڕۆژێك یان فلانە شوێن، پاشان بەبێ عوزر بەڵێنەکەی بەجێ نەهێنا، ئەوا بزانە ئەوکەسە لقێکی مونافیقی تێدایە.

نیشانەی چوارەم: تەمبەڵی کردن لەعیبادەت:

وەك خوای گەورە دەفەرموێ:﴿ إِذَا قَامُواْ إِلَى الصَّلاَةِ قَامُواْ كُسَالَى﴾[النساء: ١٤٢] واتە: (مونافیقان گەر بۆ نوێژکردن هەستن، بەسستی و تەمبەڵیەوە هەڵدەستن).

جا گەر کەسێکت بینی بۆ نوێژکردن، یا بۆ ڕیزی پێشەوە، یان لەزیکر کردن، یان لە بانەگەوازی بۆ ئیسلام یان لە کۆڕی خێرو چاکەدا تەمبەڵی و سستی دەنواند، بزانە ئەوکەسە وەسوەسەی لەنەفسی دایە، شەیتان دەیەوێ هێلانەی تێدا دروست بکات، بائاگاداری خۆی بێ، ئەو کەسەی دوو ڕکعات نوێژ دەکات، مانای وانیە لە مونافیقی بەدوورە، چونکە مونافیقەکانی سەردەمی

پێغەمبەر لەگەڵ پێغەمبەر ﷺ نوێژیان دەکرد، بەڵام نوێژەکەیان بەتەمبەڵیەوە ئەنجام دەدا.

نیشانەی پێنجەم: ڕیایی کردن لەعیبادەتدا:

خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿یُرَآؤُنَ النَّاسَ وَلاَ یَذْکُرُونَ اللّهَ إِلاَّ قَلِیلاً﴾[النساء : ١٤٢] واتە: (ئەوانە ڕیایی و ڕوپامایی بۆ خەڵکی دەکەن، زۆر کەم یادی خوادەکەن). بابزانین ڕیایی کردن چۆنە؟ ڕیایی کردن ئەوەیە، کە لەپێش چاوی خەڵك خۆی دەردەخا، گوایە بەتەقوایە، کەبەتەنهاش نوێژ دەکات بەخێرایی ئەنجامی دەدا، کە لەکۆڕو مەجلسێك دادەنیشێ، ئەدەب و عیبادەت و زوهدی تێدا بەدی دەکرێ، بەڵام کە لێیانەوە دادەبڕێ بەپێچەوانەوە ڕەفتار دەکا. هەرکارێك یان قسەیەك دەکات لەپێناو خەڵکی دەکات‌و ڕیایی دەکات، ئەمەش لە نیشانەی مونافیقی یە.

هەروا ڕیایی بە شیرك دادەنرێ، وەك پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێ: ((الرياء شرك)) رواه أحمد بسند جيد و إبن ماجه.

نیشانەی شەشەم: بە پەلە نوێژکردن:

وەك پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێ: ((تلك صلاة المنافق....يقرأ أربع ركعات))أخرجه مسلم. نوێژکردن بەخێرایی، کە هیچ مل کەچی و ترسی خوای تیانەبێ، هەروەها کەم مانەوە لەنوێژدا، کەم زیکرو یادکردن لەنوێژو نەبونی هەیبەت و بیمی خوای گەورە لەدڵ دا نیشانەی مونافیقانە.

نیشانەی حەوتەم: کەم یاد کردنی خوا:

مونافیقان یادی خوا دەکەن، بەڵام بەکەمی وەك خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿وَلاَ يَذْكُرُونَ اللّهَ إِلاَّ قَلِيلاً﴾ [النساء:

١٤٢]، واته: (زۆربەکەمی یادی خوا دەکەن) جا خـوای گەورە نەیفەرمووە یادی خوا ناکەن، بـەڵکو فەرموویـەتی یادی خوابەکەمی دەکەن.

له (ئیبن صلاح)یان پرسـی کـه بـه محدثی شـافعی دادەنـرێ، سـنوری یـادی خـوا چـیه؟ ئـەویش گـوتی: هەرکەسـێك ئـەو زیکرانـه بخـوێنی کەلـه پێغەمبـەرەوە وەرگـیراون، ئـەوا زیکـری خـوای زۆر کـردووه. هـەروەها هەرکەسێك زیکرەکانی پـاش نوێـژی بـەیانی و ئێـواران و زیکرەکانی خواردن و خواردنەوە و هەستان لەخەوو بینینی بروسکه و باران و چوونه نـاوو هاتنـه دەرەوەی مزگـەوت بخوێنێ، ئەوا یـادی خـوای زۆرکـردووه. باشـترین کتێبـی زیکر کردن (الأذکـار)ی نـووی و (الوابـل الـصیب)ی إبـن القیم و (الکلم الطیب)ی ئیبن و تەیمیەیه.

نیشانەی هەشتەم:

توانج گرتن لە بڕواداری ڕاستەقینە، ئەوەندەی باسی مسوڵمانان دەکات، هێندە باسی جوولەکەو مەسیحی ناکات. هەروەها گاڵتە دەکات بە بڕواداران‌و بە مەبەستی توانج گرتن لاساییان دەکاتەوە.

نیشانەی نۆیەم: گاڵتە کردن بە قورئان و سوننەتی پێغەمبەر(ﷺ):

مونافیقان هەردەم گاڵتە بە قورئان و سوننەتەکانی پێغەمبەر دەکەن. خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿قُلْ أَبِاللّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنتُمْ تَسْتَهْزِؤُونَ(٦٥)لاَ تَعْتَذِرُواْ قَدْ كَفَرْتُم بَعْدَ إِيمَانِكُمْ﴾[التوبه: ٦٥ـ ٦٦]، واتە: (ئەی پێغەمبەر! بەو مونافیقانە بڵێ: ئەوە بە خواو ئایەتەکانی خواو پێغەمبەرەکەی گاڵتە دەکەن؟! (بێ سودە) پاکانە مەکەن، چونکە ئێوە بێ باوەڕبوون دوای ئەوەی لە ڕواڵەت

باوەڕتان هێنابوو)عـوزر دەهێننـەوە، ئێـوە پـاش ئـەوەی باوەڕتان هێنا بەم گاڵتەکردنە کافر بوون. جا خوای گـەورە ئەم ئایەتەی لەسەر کۆمەڵێك مونافیقان نـاردە خـوارەوە، کە لەگەڵ پێغەمبەر نوێـژیان دەکـردو ڕۆژییـان دەگـرت و جیهادیان دەکرد، بەڵام لە کۆڕی (سەمەر)دا دادەنیـشتن و یەکێکیان قسەی بە هاوەڵە بەڕێزەکان دەگـوت، دەیگـوت هیچ کەسێکمان وەك ئەو سەحابیانە نەدیوە، کـە چـاویان لەزگ پڕکـردن و ترسـنۆکی بـێ، جـا خـوای گـەورە ئـەو مونافیقانەی بەکافر داناو ڕیسوای کردن.

گاڵتەکردن بە جلوبەرگو سـیواكو ڕیـشو هـەیئاتو حەدیس، مرۆڤی پێ کافر دەبێ.

نیشـانەی دەیەم: سـوێند خواردن بەدرۆ:

خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً﴾ واتـە: (مونافیقـان سـوێند دەکەنـە پارێزگـارو پاکانـە بـۆ درۆیەکانیان).

گەر داوای شتێك لەمونافیق بکرێ، یەکسەر سوێند دەخوا، ئاسانترین شت لای ئەو سوێندە، کە بەدرۆ بیخوا.

ئەبینی غەیبەتی یەکێك دەکا، غەیبەت کراوەکەش دەیبیستێتەوەو پێی دەڵێتەوە، کە ئاوات گوتووە، ئەویش دەڵێ: بەخوا ئەم قسەیەم پێ نە گوتوی. یان بەکەسێك دەڵێ بەخوا تۆ خۆشەویسترین کەسی لەلای من، کەچی لەڕاستیدا درۆ دەکاو سوێندەکەی دەکاتە پاکانە بۆخۆی.

هەروا نیشانەی مونافیقان ئەوەیە، کە لە هەموو خەڵك زیاتر سوێند بە درۆ دەخوات.

نیشانەی یازدەهەم: ماڵ بەخشین بە زۆر:

مونافیق ماڵ دەبەخشێ، بەڵام بەدڵ پێی خۆش نیە، یان خێر دەکات، یان مزگەوت دروست دەکات، بۆ ناوبانگیەو لە دڵیەوە پێی ناخۆشە، بەڵام مسوڵمان کە ماڵ دەبەخشێ، سینگی فروان دەبێ و سوپاسی خوا دەکا.

نیشانەی دوازدەم: بەکەم دانانی مسـولْمانان:

لە نیشانەی مونافیقان ئەوەیـە، کـە مـسولْمانان بـە کەم‌و سوك دەردەخات، هەردەم ڕەشبینن‌و دەلْێن کافرەکان لــە مــسولْمانان بــەهێزترن. بەگالْتــەوە دەلْــێن: ئایــا مسولْمانان دەتوانن شەڕ لەگەلْ ئەمریکا بکەن کە خاوەنی چەکی ئەتۆمی‌و چەکی ئەتۆمییە؟ دەلْێ ناتوانن جـەنگیان لەگەلْ بکەن.

دەلْێن ئێمەی مسولْمان هـەر لـە هیلاکـی‌و ناخۆشـی داین. بەلاّم نازانن خوای گەورە بەندەکان سەردەخات، وەك دەفــەرموێ: ﴿إِن يَنـصُرْكُمُ اللّـهُ فَـلاَ غَالِـبَ لَكُـمْ﴾ [آل عمـران:١٦٠]، واتــە: (گــەر خــوا ســەرکەوتنتان پــێ ببەخــشێت، ئــەوا هــیچ کــەس ناتوانــێ ســەرکەوێت بەسەرتان)، هەروەها نـازانن کـە عیـززەت تـەنها لـەلای خوایە. هەروا لە نیشانەی مونافیق ئەوەیە، کە گوێی لەوە دەبێ گەنجان ڕوو لە جیهاد دەکەن، دەلْێ: پێم وانیـە بـچن بۆ جیهادکردن، یان گەر یەکێك ببینێ بڕوات بۆ (محاضـرة)

دەڵێ: باوەڕناکەم ئەم محاضرەیە سودی هەبێ، ئەمە هیچی تێدا نیە، تەنها ئەوە نەبێ: (اتقوا الله، اتقوا الله)، یان بە هاوڕێکانی دەڵێ: لەم دەرسانە ئامادە مەبن، لەبەر ئەوەی هەر دووبارەیە، پێویستە لەسەرت لە ماڵەوە بمێنیتەوە کاتی خۆت بەفیڕۆ مەدە لەپێناو چەند شتێك، کە لە کتێباندا هەیە. ئەوانە هەمووی بەسەر شۆڕکردنو سووك کردنی مسوڵمانان دادەنرێ.

نیشانەی سێزدەم: ڕووداو گەورەکردن:

خوای گەورە دەفەرمووێ: ﴿لَئِن لَّمْ يَنتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ﴾[الأحزاب: ٦٠] ، واتە: (ئەگەر دوو ڕووەکان و دڵ نەخۆشەکانو پڕوپاگەندەچیەکان لە مەدینەدا کۆڵنەدەن، مۆڵەتو هانی تۆدەدەین کە تۆڵەیان لێ بستێنین، (لەوەدوا زۆربەیان دەربەدەر بکەیت)و کەمێکیان نەبێ لە شەڕدا نەمێننەوە)، یەکێ لە نیشانەی مونافیق

ئەوەیە شتی بچووك گەورە دەكات، كە گـوێی لەكوشـتنی موجاهیدێك بێ دەڵێ: گوێم لێ بوو كە (:١٠) موجاهید كـوژراوە، وەیـان گـەر گـوێ لەهەڵـەی زانایـەك بـوو لەمەسـئلەیەكی لابـەلایی دەڵـێ: خـودا ئێمـەو ئـەویش هیدایەت بدات، هەڵەی زۆرە. یـان گـەر داعیـەك قـسەی كرد بـێ ئـەوەی ئـەم داعیـە بـە مەبەسـت، یـان تـوانج قسەبكات، ئەوا ئەو كەسە دێ لـەناو مـەجلس دا باسـی دەكاو دەڵێ: گوێتان لێ نەبوو فلانە كەس چی گووت، كـە چی ئەو داعیە زۆر چـاكە و فـەزلی هەیـە، بـەلام باسـی ناكات.

نیشانەی چواردەم : ڕەخنە گرتن لەقەدەری خوا :

خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿الَّذِينَ قَالُواْ لإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُواْ لَوْ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا﴾[آل عمران:١٦٨]، واتـە: (ئەوانـەی بۆی دانیشتن و نەچوون بۆ جەنگ بـەبراكانی خۆیـان ووت: ئەگەر ئەوانە، واتە (شەهیدان) بەقسەی ئێمەیان بكردایـە

نە دەکوژران ئەی پێغەمبەر(ﷺ)پێیان بڵێ: دەی کەواتە مردن لەخۆتان دووربخەنەوە ئەگەر ڕاست دەکەن).

لەوکاتەی مسوڵمانەکان دەچوون بۆ جەنگی ئوحود، مونافیقەکان پێیان گوتن دەرمەچن و جەنگ مەکەن، لەگەڵ ئێمە دانیشن، بەڵام مسوڵمانەکان چون و شەهید بوون. جا مونافیقەکان لە مەجلیس دا دەیان گوت ئێمە ئامۆژگاریمان کردن و پێمان گوتن، بەڵام بەقسەی ئێمەیان نەکرد، ئەگینا نەدەکوژران، لەبەر ئەوەی مونافیق هەردەم ڕەخنەدەگرێ و بەقەدەری خوا ڕازی نیە، ئەگەر ناخۆشی و بەڵایەکی تووش بوو، دەڵێ: ئەمە چۆن دەبێ، گەر من ئاوام بکردایە، ئاوا دەبوو، لۆمەی خەڵك دەکا. بەڵام ئیماندار دەڵێ: بڕوام بەخوا هێناوەو ملکەچی فەرمانەکانیم. بڕوادار دەزانێ هەرشتێك بەسەری دێ بەقەزاو قەدەری خوایە. لەکتێبی ئیمام موسلم دا هاتووە لە سوهەیبەوە، کەوا پێغەمبەر(ﷺ)فەرموویەتی :
((عجبا لأمر المؤمن إن أمره كله خير، إن أصابته سرّاء

فشكر كان خيرا له وإن أصابته ضرّاء صبرو كان خيرا لـه وليس ذلك إلا للمؤمن)).واتە: (كاری مسوڵمانان مايـەی سەرسوڕمانە، هەمووكاروباری خێرە گەر تووشـی خۆشـی بوو ، سوپاسی خوا دەكات، كەئەوەش بۆ ئەو خێرە، گـەر توشی بەڵاو ناخۆشی بوو، ئارام دەگرێ، ئـەوەش بـۆ ئـەو خێرە، ئەوەش تەنها بۆ بڕوادارە

نیشانەی پازدەم: بەخرا پە باس كردن و زمان لێدان لە پیاوی باش و چاك.

ئەم جۆرە سیفەتە وەك غەیبەت وایـە، خـوای گـەو رە دەفـەرموێ: ﴿سَلَقُوكُم بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ أَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ﴾[الأحزاب:١٩] واتە: (گەر شـەڕو ترسـیان لەسـەر لادرا ئەوە ئازارتان دەدەن بەقسەو زمانێكی بـڕەری تیـژی وەك ئاسن).

جا مونافیق گەر پشتی لـەبڕواداری سـاڵح كـرد، ئـەوا بەزمانێكی تیژی وەك شمشێر باسی دەكـات. گـەر بڵـێ

ڕەئیت چۆنە بەرامبەر بە فلاَنە کەس، دەڵێ: خوا لە ئێمەو ئەویش خۆش بێ، جا ئەم دوعایە دەکات، کە مەبەستی شتێکی ترە، ئەیش خوا دەزانێ.

نیشانەی شازدەم: دواکەوتن لەنوێژی جەماعەت:

لەئیبن و مسعودەوە کەوا پێغەمبەر (ﷺ) فەرموویەتی: ((وما يختلف عنها إلا المنافق معلوم النفاق))أخرجه مسلم، واتە: (کەسێك لەنوێژی جەماعەت دواناکەوێ، مەگەر مونافیقێکی دیارو ئاشکرا بێ). جا گەر یەکێکی لەش ساغ وبەهێزو دەست بەتاڵ عوزری شەرعی نەبێ، گوێی لەبانگ بوو و نەچوو بۆ مزگەوت، ئەواشایەتی لەسەر بدە کە مونافیقە.

نیشانەی حەڤدەم: بڵاو کردنەوەی خراپەکاری بەناوی ئەوەی کە چاکە دەکات:

خوای گەورە دەفەرمووێ: ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لاَ تُفْسِدُواْ فِي الأَرْضِ قَالُواْ إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ(١١)أَلا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِن لاَّ يَشْعُرُونَ﴾ [البقرة: ١٢،١١]، واتە: (ئەوانە کاتێك پێیان دەوترێ تۆوی گوناهو تاوان و گوناهکاری خراپە کاری مەچێنن لەزەویدا دەڵێن: بەڕاستی ئێمە چاکسازی دەکەین!! ئاگادارین بەڕاستی هەر ئەون تۆوی خراپەکاری دەچێنن، بەڵام بەهۆی لوت بەرزی و دەردەدارییانەوە هەستی پێ ناکەن و خۆیانی لێ گێل دەکەن).

لە رووکاری ئەم نیشانە ئەوەیە، دەبینی یەکێك هەوڵی ئەوەدەدا نێوانی خەڵکی تێك دەداو دووزمانی دەکات، یان شایەتێکی بەدرۆ دەدات بە خراپەکاری، جا گەر پێ ی بڵێی فلان کەس! بۆ لەخوا ناترسی ئەم کارە دەکەی؟

ئەویش دەڵێ: بەخوا دەمەوێ چاکەکاری و ئیصلاح بکەم، کەچی لەدڵیدا مەبەستی فەساد بڵاو کردنەوەیە.

نیشانەی هەژدەم: ناوەوە و دەرەوەی (ظاهرو باطنی) وەك یەك نەبێ:

خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ﴾[المنافقون: ١]، واتە: (ئەی پێغەمبەر(ﷺ) کاتێك ناپاك و دووڕووەکان دێن بۆلات و پێت دەڵێن: ئێمە شایەتی دەدەین کەتۆ پێغەمبەری خوای!! لە حاڵێك کە خوا چاك دەزانێ کە تۆ پێغەمبەر و فرستادی ئەویت، لەهەمانکاتدا، خواشایەدی دەدا کە ئەو ناپاك و دووڕوانە درۆزنن.

مونافیقان ئەوانە بوون کە بەڕواڵەت باوەڕیان بە پێغەمبەر هەبوو، دانیان بەڕاستی دا دەهێنا، بەلام لەناوەوە (باطن) ڕاستیان نەدەکرد، جا خوای باڵا دەست،

بەدرۆی خستنەوە، شایەتیە ڕاستیەکانی ڕواڵەتەکانیان کەیان خستینە ناو دۆزەخ.

لەبەر ئەوە هەرکەسێك بەم جۆرە خۆی دەرخات واتە: ظاهر و باطنی وەك یەك نەبێ، ئەوا ئەم نیشانەی لەسەر دێتە دی.

نیشانەی نۆزدەم: ترسان لە شت ڕوودان:

خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿يَحْسَبُونَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ﴾[المنافقون: ٤]، واتە: (ئەوەندە لەترس و بیمدا دەژین هەر هاوارو بانگێك بکرێت، هەر باسێك بێتە پێشەوە وادەزانن دژی وانە).

ئەو جۆرە کەسانە هەردەم دەترسن شتێك ڕووبدات، جا ئەگەر نرخی شتومەك بەرزبۆوە، لە کۆڕو مەجلیساندا دەگریو دەڵێن: ئەرێ گوێتان لێ نەبوو نرخی برنج و شەکرو...هتد، چۆن بەرزبۆتەوە، ئەو کەسانە تەنها خەمی زگیانەو گوێ نادەن بە بانگەوازییو سەرکەوتنی

ئیسلام و فەرمان بەچاکەو قەدەغەکردنی خراپـەکاری، لـە هەر شـوێنێك شتێ ڕووبـدات دەترسـن، گـەر مەیـدانی جـەنگ بـە هـەزار کیلۆمـەتر لێیـان دووربێـت لەترسـان دەلەرزن، بـەڵام مـسوڵمان نـەفس و گیـانی خـۆی بـەخوا فرۆشتووە لە مەیدانی جەنگ پێدەکەنێ.

نیشانەی بیسـتەم: عوزر هێنـانەوە بـەدرۆ:

لەو کاتەی پێغەمبەر ﷺ ویستی جەنگ لەگەڵ بـەنی الأصفردا بکـات لـە جـەنگی تـەبوك، بـە (جـدی کـوڕی قەیس)ی گووت کە لە گەورە پیاوانی (بنـی سـەلمە)بـوو، وەرە لەگەڵ ئێمە دەرچە بۆ جیهاد کـردن. بـەڵام ئـەو بـە پێغەمبەری ﷺ گووت: من لەخۆم دەترسـم لـە فیتنـەی ئافرەتانی (بەنی ئەصفەر). جا ئەم جۆرە عـوزر هێنانـەوە نیشانەی مونافیقی یە.

نیشانەی بیست و یەکەم: فەرمانکردن بەخراپەو قەدەغەکردنی چاکە:

خـوای گـەورە دەفـەرمووێ: ﴿الْمُنَـافِقُونَ وَالْمُنَافِقَـاتُ بَعْضُهُم مِّن بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِـالْمُنكَرِ وَيَنْهَـوْنَ عَـنِ الْمَعْـرُوفِ وَيَقْبِـضُونَ أَيْـدِيَهُمْ﴾ [التوبـه: ٦٧] ، واتـە: (دووڕووەکـان لـەپیاوان و ئافرەتـان سـەربەیەکترن وەك یـەکن لـەم ڕەفتارانـەدا: فرمـان بـەگوناهو خراپـەو تـاوان دەدەن قەدەغەی چاکە دەکەن و دەستیان دەنوقێنن(ماڵ و سامان بەشی کەس نادەن)).

جا ئـەو جۆرەکەسـانە دەیانـەوێ خراپـەکاری و زینـاو بەڕەڵایی و واز هێنان لە حیجاب بڵاو ببێتـەوە وگـۆرانی ناشەرعی و گۆڤاری ئافرەتی ڕووت و تریاك و هیرۆیین بڵاو ببێتەوە، کە ئەمانە هەمووی (منکر)ەو، دەیانەوێ خێـرو زانیاری وبانگەوازی کەم ببێتەوە. جا دەبینـی خـەڵکی وا هەیە پێی دەڵێی: خوا وادەفـەرمووێ و پێغەمبـەر ئـاوای

دەوێ، ئەویش دەڵێ: برام لێمان گەڕێ ئێمە دەزانین دین چیە و دین شارەزاین.

نیشانەی بیست و دووەم: دەست گرتنەوە بە مەبەستی ڕەزیلی.

مونافیقان لەهەموو کەسێ ڕەزیل و بەخیل ترن بۆ خێرکردن. ئی وایان هەیە دەبینی بۆ دەعوەتێکی نانخواردن شەست ئاژەڵ سەردەبڕێ بۆ ناوبانگ دەرکردن، بەڵام گەر داوای بەخشینی ماڵی لێ بکەی بۆ خێرکردن و بۆ جیهادکردن، یان بۆ پڕۆژەیەکی خێر ئەوا(١٠)دینارێکت بۆ دەر دێنێ. خوای گەورە دەفەرمووێ: ﴿وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ﴾[التوبە:٦٧]، واتە: (دەستیان دەنوقێنن لەماڵ و سامان بەشی کەس نادەن).

نیشانەی بیست و سێیەم: خوا لەبیر چوون:

سـیفەتی مونافیقـان ئەوەیـە، باسـی هـەموو شـتێك دەکـەن، تـەنها باسـی خـوا ناکـەن، باسـی خێـزان و منالّەکانیان دەکەن و باسـی گـۆرانی و ئـاوات و هـەموو شتێك لە ژیانی دنیا دەکەن، تەنها خـوا نـەبێ. جـا خـوا لەبیر چوون گەورەترین بەلآیە مونافیقان توشی بوون،خوای گەورە دەفەرمووێ: ﴿نَسُواْ اللّهَ فَنَسِيَهُمْ﴾ [التوبـە: ٦٧] واتە: (ئەوانە خوایـان فەرامۆشـکردووە، خـواش ئـەوانی پشت گوێ خستووە).

خۆشەویستانی خوا هەردەم خوایان لەبیرەو یـادی خـوا زۆر دەکەن، بەلآم مونافیق یادی خـوا کـەم دەکـاو خـوای لەبیر دەچێ خوای گەورەش ئەو کەسە پشت گوێ دەخا.

نیشانەی بیست و چوارەم: بەدرۆخستنەوەی بەڵێنی خوا و پێغەمبەر(ﷺ):

خوای گەورە لەسەر زمانی مونافیقانەوە دەفەرمووێ ﴿مَّا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا﴾ [الأحزاب: ١٢] واتە:(بەڵێنی خواو پێغەمبەرەکەی تەنها بۆ هاندان بوو(کوا هیچ هاتەدی؟!)).هۆی هاتنە خوارەوەی ئەم ئایەتە ئەوەبوو، کەپێغەمبەر (ﷺ)لەجەنگی ئەحزاب لەکاتی هەڵکەندنی چاڵ ئامادە بوو، لەو کاتە دا یەکێك لەو چاڵانە بەردێکی کەوتە بەر کە نەدەهاتە دەرەوە، پێغەمبەر بە قازمەیەك چووە ناو چاڵەکەو بە قازمەکە لەبەردەکەی دەدا، تروسکەی لێ پەیدا دەبوو، دووبارە لێی دەدا تروسکەی لێ پەیدا دەبوو، فەرمووی دووگەنجینە سوورو سپی یەکە دەبێتە موڵکی ئوممەتی من. مونافیقەکان لەدەوری چاڵەکە بوون و دەیان گووت: تەماشاکەن بەڵێنی گەنجینەی کیسراو قەیسەرمان پێ دەدا

لـە حاڵـەتێکی وادا، کـە هیـچمان لەترسـا نـاوێری مـیـز بکات. ئەوەش یەکێکە لەسیفەتەکانی موونافیقان.

نیشانەی بیست وپێنجەم: گرنگی دان بە ظاهر و فەرامۆش کردنی باطن:

موونافیقان دەبینی جل و بـەرگیان لەڕواڵەتـدا جوانـە، بەڵام ناوەیان خراپ و (فاسید)ە. ئێمە نالێین خۆت پـشت گوێ بخە لە جوانی و لەجل وبەرگ، بەڵکو دەبێ مسوڵمان خۆی بۆن خۆش بکا و جوان ترین جل و بـەرگ لەبـەربکا، لەگەڵ ئەوەش دەبێ نـاوەوەی خـۆی جـوان بکـا بـەزیکرو چاودێری کردن و دڵسۆزی و ڕاست گـۆیی لەگـەڵ خـوادا، تاجوانی ڕواڵەت و پاکی ناوەوە یەك بگرێتەوە.

نیشانەی بیست و شـەشەم: شـارەزا نەبوون لەدین:

ئەوەی کە مونافیقانی پێ جیادەکرێتەوە، بریتی یە لـە شـارەزا نـەبوونیان لـە دیـنو لـە هـیچ شـتێك، دەزانـێ ئۆتۆمبێل چۆن کاردەکا، یان دەزانی دەوڵەتەکانی جیهـان پایتەختەکانیان ناویان چیە، بـەڵام گـەر لـەبارەی دینـەوە پرسیاری لێ بکەی هیچی لێ نازانێ.

هەروەکو خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ﴾[المنافقون: ٧]، واتـە: (دووڕووەکـان ئـەم ڕاسـتیە تێناگەنو لە ڕاستیەکانی سەر دەرناکەن).

پێغەمبەر ﷺ دەفەرموێ: ((من يرد الله بەخیرا يفقـه في الدين)) رواه البخـاريو مسلم. واتـە (هەرکەسـێ خـوا چاکەی بۆی بوێ، لەدین شارەزای دەکات. نیشانەی بڕوادار ئەوەیە کە خۆی لە دین شارەزا دەکا، هـەردەم هـەوڵ دەدا شتێك سوودو خێـری تێـدابێ ئـەنجامی بـدات. مونـافیق حەزناکات لـە کـۆڕو دانیـشتندا باسـی عیبـادەتو نوێـژ

بکرێ، وادەزانێ بەزمانێکی تر قسە دەکەن و پێی ناخۆشە باسی ئەم بابەتانە بکرێ.

نیشانەی بیست و حەوتەم: دڵ خۆش بوون بە هاتنی بەلاو ناخۆشی بەسەر بڕواداران و غەم و پەژارە دەربڕین بە خۆشی ئیمانداران:

خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿إِن تُصِبْكَ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِن تُصِبْكَ مُصِيبَةٌ يَقُولُواْ قَدْ أَخَذْنَا أَمْرَنَا مِن قَبْلُ﴾[التوبه:٥٠]، واتە: (ئەی پێغەمبەر! ئەگەر توشی خێرو بێرێك ببی، ئەوا پێی د لتەنگ و سەغلەتن، خۆ ئەگەر تووشی بەلاو ناخۆشی ببی دەڵێن ئێمە پێشتر حیسابمان بۆخۆمان کردبوو). جا مونافیق گەر گوێی لەوە بوو یەکێك لە مسوڵمانان تووشی بەلایەك بووە، ئەوا بلاوی دەکاتەوە و خۆی وا پێشان دەدا کە پێی ناخۆشە و پێی بە ئازارە بەهاتنی ئەم بەلایە، بەلام لە دڵ دا پێی

خۆشە، ئەگەر خۆشی و شادی یەکیان تووش بوو، بەمە توڕە و دڵ گران و سینگ تەنگ دەبێ.

نیشانەی بیست و هەشتەم: زمان لوسی و زۆروەڕیی:

قسە قەڵەو و بێ مانا و قسە کردن بە لووت بەرزی سیفەتی مونافیقانە، و هەردەم پێیان خۆشە لەسەرەوەی خەڵك قسە بکەن، قسەی وادەکەن کە خەڵك پێیان هەڵ خەڵەتێ. خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿وَإِن يَقُولُوا تَسْمَعْ لِقَوْلِهِمْ﴾[المنافقون: ٤]، واتە: (کاتێکیش دێنە قسە(ئەوندە دەمبازوو قسەزانن)گوێیسان بۆ دەگری)هەروەها پێیان وایە کە ئەوان لەخەڵکی تێ گەیشتووترن و عاقڵ ترن لەڕاستیدا ئەم سیفەتەشیان تێدانیە.

نیشانەی بیست و نۆیەم: شەرم کردن لەخەڵك و لەخوا شەرم نەکردن:

ئەم نیـشانەیە گـرنگترین نیـشانەیە بـەجیا کردنـەوەی مونافیق لە ئیمان داران، کە لەبەردەم چاوی خەڵك گونـاه ناکا، بەڵام کە خەڵك دیار نەبوو، ئـەوا خەراپـە و گونـاه دەکا، خوای گەورە بەکەمترین کەس دادەنێ بـۆ بینینـی. خـوای گـەروە دەفـەرموێ: ﴿يَـسْتَخْفُونَ مِـنَ النَّـاسِ وَلاَ يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ﴾[النـساء:١٠٨]، واتـە: (بەڕاستی ئەوانە شـەرمەزارن بەرامبـەر خـەڵکی و خۆیـان دەشارنەوە، بـەڵام شـەرم لـەو خـوا ناکـەن، کەهەمیـشە لەتەکیانەو چاودێریانە)، بەڵام بـڕوادار، خـوای خـۆی بـە چاودێر دادەنێ لەسەر نەفس و دەروونی خۆی لە نهێنـی و ئاشکرادا.

نیشانەی سی یەم:

ئەگەر لەگەڵ یەکێك ناکۆکی کەوتە بەینی، زیادە ڕەوی بکات لە گوتنی قسەی ناشرین پیی، هەموو شتێکی خراپەی لەگەڵ بەکاربهێنێ. پێغەمبەر(ﷺ) دەفەرمێ: ((وإذا خاصم فجر)) واتە: (کە دژایەتی کرد، خراپەی زۆر بەرامبەرەکەی دەکات) ئەم فەرموودەیە لە صەحیحین دا هاتووە، ئەهلی عیلم فەرموویانە هەرکەسێك لەگەڵ مسولمانێك دژایەتی یەکی پەیدا کرد نالێین لەگەڵ کافر، چونکە دژایەتی کافران بابێکی ترە، پاشان بەو شێوەیەی کەلەسەرەوە باس کرا ڕەفتاری کرد، ئەوا خوای گەورە شایەتە لەسەر دڵی کە مونافیقە.

لەخوای گەورە داواکارین لەم نەخۆشی یە بمان پارێزی و ئاگادار بین لەم نیشانانە.

ناوەرۆك

نووسینگەی تەفسیر

هەولێر - شەقامی دادگا - ژێر ئوتێلی شیرین پالاس
ت: 2518138 -2221695 - 2230908
موبایل: 07504605122 – 07701387291

www.al-tafseer.com
E-mail: tafseeroffice@yahoo.com
altafseer@hotmail.com

بەرگ